

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยวัณโรค และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยวัณโรค ที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกวัณโรค โรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 100 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ป่วยวัณโรคปอดทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่รับการรักษาด้วยยาเป็นระยะเวลา 2 เดือนขึ้นไป และยินดีให้ความร่วมมือในการรักษา ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2544 ถึง เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2544

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งผู้ศึกษาใช้แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของชีรเรอร์และคณะ (Sherer et al., 1982) จำนวน 17 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับ โดยใช้เทคนิคการแปลย้อนกลับ (back translation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .84 ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 38 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับ ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

ส่วนการวิเคราะห์ใช้สถิติ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้าน พบว่า พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านโภชนาการ ด้านการพักผ่อน และวิธีการผ่อนคลายความเครียด และด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. การรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำมากกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($r = .24$) เมื่อพิจารณารายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำเฉพาะกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($r = .28$)

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษา พบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยวัณโรค ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. พยาบาลและเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการนิเทศและติดตามเยี่ยมผู้ป่วยวัณโรค ควรเน้นการให้คำแนะนำเรื่องการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ควบคู่กับการปฏิบัติพฤติกรรมการรักษา

2. ควรจัดให้มีการอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (work shop) ในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับบุคลากรทางด้านสุขภาพทุกหลักสูตร โดยเฉพาะบุคลากรทางด้านสุขภาพที่ทำงานในชุมชน โดยการนำแนวคิดด้านการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและการส่งเสริมสุขภาพไปประยุกต์ใช้ในการให้คำแนะนำ ให้กับเจ้าหน้าที่ของสถานบริการสุขภาพทุกระดับ ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นพี่เลี้ยงของผู้ป่วยวัณโรค เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยวัณโรคในชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยเหลือให้ผู้ป่วยวัณโรคมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ดีต่อไป

3. ควรมีการให้คำแนะนำในเรื่องของการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรค ซึ่งปฏิบัติงานในชุมชน เช่น ผู้ประสานงานวัณโรคระดับอำเภอ เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการเป็นพี่เลี้ยงของผู้ป่วยวัณโรค หรือผู้ที่ให้การดูแลผู้ป่วยรวมถึงชุมชน ในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพในผู้ป่วยวัณโรค

4. ผู้บริหารทางการแพทย์หรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของผู้ป่วย วัณโรคควรมีการจัดทำมาตรฐานในการให้คำแนะนำและการดูแลผู้ป่วยวัณโรค รวมถึงแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยวัณโรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ทั้งที่ ทำหน้าที่โดยตรงในการเป็นพี่เลี้ยงของผู้ป่วยและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ควรให้การ สนับสนุนช่วยเหลือโครงการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยวัณโรคทั้งทางด้านกำลัง คนและด้านงบประมาณ

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพของผู้ป่วยวัณโรคที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น ผลที่ได้จากการ ศึกษาครั้งนี้จึงอาจมีข้อจำกัดในการอ้างอิงถึงผู้ป่วยวัณโรคในสถานที่อื่นที่มีลักษณะแตกต่างกัน
2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีความหลากหลายด้านประเภทของผู้ป่วย และกลุ่ม ตัวอย่างมีขนาดน้อย ซึ่งอาจทำให้ผลที่ได้จากการศึกษาคาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้
1. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาให้มากกว่านี้ เพื่อให้การทดสอบความ สัมพันธ์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
 2. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งศึกษาเพียงบางมโนทัศน์ของรูปแบบ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทำให้ได้รายละเอียดไม่ลึกพอ ดังนั้นเพื่อให้ได้ทราบถึงปรากฏการณ์จริง และให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนในการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ ผู้ป่วยวัณโรคอย่างแท้จริง ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ร่วมด้วย
 3. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ของแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของ เพนเดอร์ (Pender, 1996) เพื่อทดสอบว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยวัณโรค หรือไม่ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพกับผู้ป่วยวัณโรคได้จริง